

Efter udvalgets indstilling blev bankens udlånsvilkår endvidere tilpasset på en række områder. Som det væsentligste for den videre udvikling blev det herunder pålagt banken, at dens nyudlån til låntagere uden statsgaranti skal pålægges et fast bidragsgebyr på 0,15% p.a., som modsvarer værdien af statsgarantien på de lån, Hypotekbanken optager.

Garantiagebyret har i kombination med de stadigt mere effektive kapitalmarkeder samt den positive udvikling i den danske økonomi og den væsentlige indsnævring i rentespændet til udlandet medført, at bankens lånetilbud i løbet af de senere år i stigende grad har mistet konkurrenceevnen. Dette har i særlig grad vist sig at være tilfældet for bankens primære låntagergruppe med høj kreditværdighed, dvs. især de kommunale og fælleskommunale låntagere. I konsekvens heraf har der siden 1993 været en yderst beskedne efterspørgsel efter udlån inden for bankens oprindelige udlånsområde (kommunale investeringsopgaver), og långivningen hertil er nu praktisk talt gået helt i stå.

Når banken alligevel har kunnet opretholde et stort set uændret udlånsvolumen siden 1993, beror dette udelukkende på, at der har været tilgang af forskellige låneopgaver, der er gennemført ofte med særlig hjemmel. Det væsentligste af disse udlånsområder har været bankens ydelse af rentelette lån til kommuner og amtskommuner i henhold til de årlige budgetaftaler mellem disse og regeringen. Under disse aftaler har banken således siden 1993 bevilget lån for 7,2 mia. kr., og disse udlån overstiger i dag udlånet til de regionale naturgasselskaber, der tidligere var bankens største udlånsområde.

Opgaver af denne karakter behøver ikke nødvendigvis at blive varetaget af en egentlig bankenhed. De statslån, der fremover måtte være behov for at yde, vil kunne bevilges som direkte statslån med hjemmel på finanslovene eller anden lovgivning og administreres som en finansforvaltningsopgave i Finansstyrelsen. Hertil kommer, at uanset om en tilsvarende låntagning vil skulle foretages direkte på statsbudgettet, indebærer et ophør af Hypotekbankens virksomhed et signal om begrænsning af den statslige udlånsvirksomhed.

I konsekvens heraf er det naturligt at nedlægge banken ved afvikling af de eksisterende forretninger, hvorefter tilbageværende aktiver og rettigheder til den tid overføres til statskassen.

Afviklingsform

Frem for med det samme at ophæve Hypotekbanken som en selvstændig juridisk enhed og overføre bankens aktiver og passiver til statskassen, vil banken

i afviklingsperioden blive videreført som et uændret, selvstændigt retssubjekt. Virksomheden vil dog blive indskrænket til at fungere som en afviklingskasse, og bankens reserver og overskud vil blive overført til statskassen i et forløb tilpasset til afløbet af aktiver og passiver.

En øjeblikkelig ophævelse af banken ville indebære, at fordringerne på bankens låntagere skulle overgå til staten, hvorved der ville indtræde et kreditorskifte. Det må antages, at bankens låntagere i en sådan situation efter de almindelige regler ville være forpligtet til at acceptere et sådant kreditorskifte på i øvrigt uændrede vilkår. I forhold til bankens låntagere vil en umiddelbar ophævelse af banken derfor ikke være problematisk.

Ligeledes ville forpligtelserne i relation til bankens optagne lån mv. skulle overgå til staten med deraf følgende debitorskifte i relation til bankens långivere og modparter i swaptransaktioner (omlægning af tilgodehavender eller gæld til andre valutaer). For bankens långivere og aftalepartnere i swaps ville et debitorskifte - hvor andet ikke er kontraktligt aftalt - imidlertid som udgangspunkt give långiverne ret til at kræve deres lån indfriet og swapmodparterne adgang til ligeledes at opsiges deres aftaler. For en række lån og swapaftaler ville der for bankens långivere mv. være gevinstmæssige fordele ved at kunne kræve deres lån indfriet og deres swaps opsagt. Det anslås, at det tab, som banken og statskassen herved ville risikere at lide, udgør op imod 4-500 mill. kr. I forhold til bankens långivere og aftalepartnere i swaps er en umiddelbar overførsel til statskassen derfor ikke hensigtsmæssig. Det skal her oplyses, at det totale udestående beløb for låne- og swapaftaler ultimo 1997 giver et positivt nettotilgodehavende for banken på ca. 700 mill. kr.

Det foreslås derfor at opretholde banken som et selvstændigt retssubjekt i en periode, hvorunder eksisterende rettigheder og forpligtelser afvikles, mens bankens reserver og overskud overføres til statskassen i et med afviklingen tilpasset forløb. Efter afviklingsfasen overføres de resterende aktiver og rettigheder til statskassen, hvorefter banken ophæves.

Overførsel af reserver og overskud vil under afviklingen finde sted på det hidtidige lovgrundlag, idet de hidtidige bestemmelser herom videreføres. Det er ikke muligt på forhånd at opgøre eksakt i hvilket tempo, bankens reserver vil kunne overføres, da dette må bero på konkrete vurderinger af bankens stilling år for år. Der kan dog dannes et foreløbigt billede af mulighederne gennem fremskrivninger af restgæld og ydelser på udlån, oplån og swapaftaler, jf. figur 1.